NORGES
NASJONALPARKER

Norges nasjonalparker – natur som får være seg selv

I Norges nasjonalparker er det naturens lover som gjelder. Det er naturen selv som bestemmer, og gjør ting i sitt eget tempo. Vi oppretter nasjonalparker for å ta vare på store naturområder – fra hav til fjell. For naturens egen skyld, for oss og for kommende generasjoner.

Nasjonalparkene byr på et mangfold av muligheter og opplevelser. Flott og variert natur, jakt, fiske, planter, fugler, dyr og kulturminner.

Ta i mot invitasjonen – bli kjent med naturen og våre nasjonalparker.

Direktoratet for naturforvaltning

www.dirnat.no

BENETT AS. Foto: Arild Juul, Per Jordhøy, Fylkesmannen i Oppland, Kjell Erik Mosetd/Samfoto, Øystein Sæbye/Samfoto, Bjørn Rørslett/Samfoto, Torbjørn Moen/Norsk Bildebyrå, Laurits Sørstebø.

DOVRE NASJONALPARK

Dovre

På historiske stier

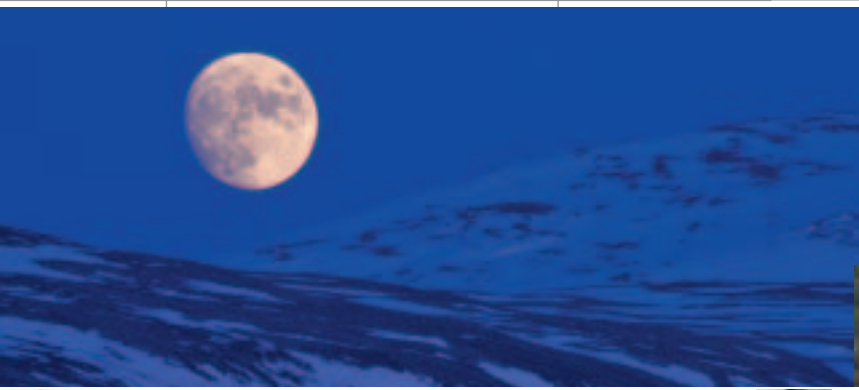
blant villrein og fjellplanter

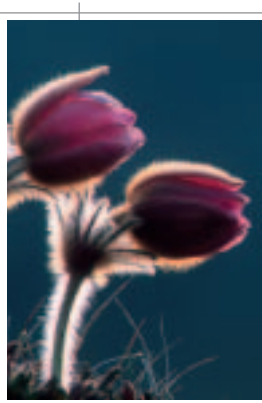
Ikke bare vinden, men også historien suser

Dovre nasjonalpark er et snøfattig og ødemarks-preget fjellparti hvor siste istid har formet runde og harmoniske topper som når opp i 1700 moh. De eldste spora etter mennesker er nærmere 6000 år gamle, og de første brukerne av området var jegere og fangstfolk som fulgte flokkene av villrein. Pilegrimsleden, middelalderens hovedferdselsåre mellom Østlandet og Trøndelag, er innom nasjonalparken i sørvest, og byr på flotte natur- og kulturopplevelser.

Dovre består av snaufjell, men til tross for et forblåst og karrig landskap med lite nedbør finner du de fleste norske fjellplanter her. Særlig rikmyrene i området har et rikt planteliv.

NATUROPPLEVELSER

Jakt og fjellvandring

Dovre og Rondane danner et sammenhengende høgfjellsparti med viktige leveområder og trekkveier for villrein. Jakt var en livsbetingelse for de første menneskene som levde her. Fortsatt er jakt på villrein en viktig del av bygdekulturen. I nasjonalparken finner du også jaktbart småvilt som lirype, fjellrype og hare.

I Dovre nasjonalpark er du gjest i villreinens rike. Villreinen er svært sårbar for forstyrrelse, og legger på flukt om den får teft av folk. Følger du de merkede stiene er det mindre fare for at reinen forstyrres. Det er merkede stier til Grimsdalshytta både fra Fokstugu, Hjerkinn og Folldal. Stiene følger gamle ferdselsveier og leder deg fra bjørkebeltet opp i høyfjellet og inn i en unik villmark. En vandring langs Pilegrimsleden over Dovrefjell kan også anbefales. Strekningen er godt merket.

Området er vennlig, åpent og enkelt å gå i. Det kommer relativt lite nedbør, men det kan bli kaldt. Selv på sommerstid kan gradestokken krype under nullpunktet. Så kle deg etter forholdene. Av hensyn til dyrelivet er det utvidet båndtvang i området fra 1. mars til 20. august.

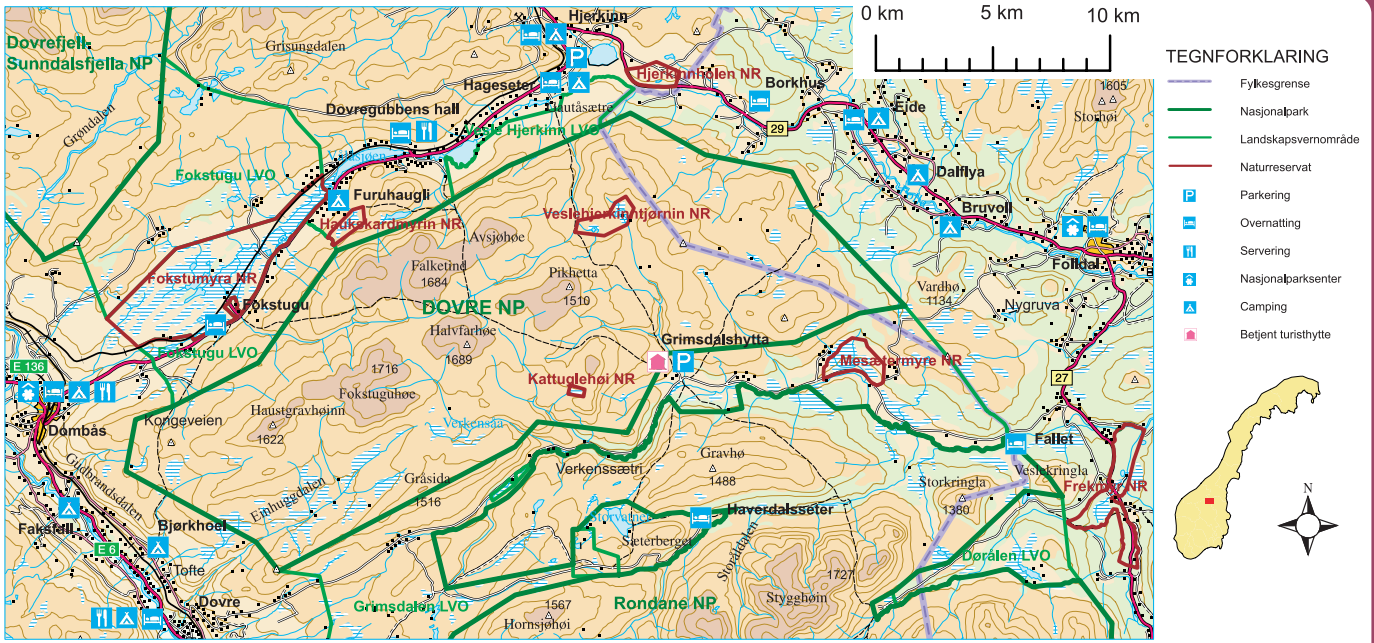
LANDSKAP OG GEOLOGI

Den næringsrike villmarka

Dovre nasjonalpark utgjør et sammenhengende villmarkspreget område fra Grimsdalen i sør til E6 over Dovrefjell i nord. Det aller meste av nasjonalparken ligger over tregrensa. I høydelaget fra 1100 moh. og opp til 1700 moh. er toppene myke og runde. Rundt de høyeste toppene har landskapet et nærmest arktisk preg, med spor etter permafrost.

Området fikk sin form da innlandsisen smeltet bort for ca 10 000 år siden. Innlandsisen la seg til ro og avsmeltingen foregikk vertikalt. Det kan du se av de tallrike smeltevannsløpa som ble dannet mellom fjellsidene og restene av innlandsisen etter hvert som den smeltet ned. Nedsmeltingen frigjorde store mengder smeltevann, som førte til karakteristiske avsetninger langs og under brekanten, og i hulrom under isen. Eksempler på dette er de markerte smeltevannsterrassene med dødisgroper og langstrakte rygger (eskere) av sand og grus.

Næringsrike bergarter som grønnstein og svart fyllitt gir det morenepregete jordsmonnet rikelig med plantenæringsstoffer. Sammen med smeltevannsavsetningene og klimautviklingen etter istiden har dette gitt grunnlaget for det rike plante- og dyrelivet i området.

Formgiving og digital kartografi: Gåsvatn kart-tjenester, www.kart-tjenester.no Digitale kartdata: Statens kartverk N250. Tillatelse nr. MAD12002-R125240

Kort om Dovre nasjonalpark

Hvor: Dovre og Folldal kommuner, Oppland og Hedmark fylker.

Fremste særpreg: Inneholder nærmest alle norske fjellplanter, deriblant mange sårbare eller truede arter. Nasjonalparken er rik på kulturminner fra jakt- og fangstsamfunn.

Friluftsliv: Fjellvandring – du finner flere merkede stier. Jakt på hare, rype og villrein (husk jaktkort).

Slik kommer du til Dovre nasjonalpark: Bil: E6 fra Dovre-Dombås-Hjerkinn. Rv29 fra Folldal. Grimsdalsvegen (vinterstengt). Tog eller buss til Hjerkinn.

Informasjon om overnattings- og servicetilbud:
Dombås Turistkontor, tlf. 61 24 14 44, www.dovrenett.no
Folldal Turistinformasjon, tlf. 62 49 02 68, www.folldalsportalen.no

Tips: Ta med varme klær. Det er ikke uvanlig med minusgrader – selv om sommeren.

Kart: "Rondane" (1:100 000) og "Rondane Nord" (1:50 000)

Opprettet: 2003

Areal: 289 km²

Tilliggende verneområder:
Rondane nasjonalpark (egen brosjyre)
Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark (egen brosjyre)
Fokstugu landskapsvernområde
Vesle Hjerkinn landskapsvernområde
Grimsdalen landskapsvernområde
Dørålen landskapsvernområde
Kattuglehøi naturreservat
Veslehjerkinntjørnin naturreservat
Fokstumyra naturreservat (egen brosjyre)
Haukskardmyrin naturreservat
Hjerkinnholen naturreservat
Frekmyr naturreservat
Mesætermyre naturreservat

Nasjonalparksenter: iNasjonalparker, tlf.72404252 (adm.), www.nasjonalparker.org
- Dombås, tlf. 61 24 14 44
- Folldal, tlf. 62 49 05 05

Forvaltning og oppsyn: Dovre Fjellstyre, tlf. 61 24 14 92
Fylkesmannen i Oppland, tlf. 61 26 60 00
Fylkesmannen i Hedmark, tlf. 62 55 10 00
Statens naturoppsyn Rondane, tlf. 61 23 02 45/99 38 65 03
Fjelloppsynet i Dovre, tlf. 61 24 14 92
Fjelloppsynet i Folldal, tlf. 62 49 00 06

Mer informasjon: www.dirnat.no/nasjonalparker

PLANTELIV

Fjellplanter

Berggrunnen i Dovre nasjonalpark og områdene rundt gir grunnlag for et rikt planteliv. Her finner du nesten alle norske fjellplanter. Nasjonalparken har de eneste sørnorske fjellforekomstene av finnmarksrørkvein og store mengder stivsildre og grynsildre. I tillegg finner du både kvitstarr, dovrevalmue og dovreløvetann. Issoleia er karakteristisk for de høyeste toppene, mens mogopen er først ute om våren - lenge før de første fotturistene kommer til området.

Myrer med permafrost

I Dovre nasjonalpark finnes noen av de sørligste palsmyrene i Norge. Ei palsmyr består av torvhauger med permafrost – dvs at myra er frossen hele året. Den klimaendringen vi opplever nå gjør at palsmyrene er truet av nedsmelting.

DYRELIV

Opprinnelig villrein

Dovre er et av leveområda for siste rest av opprinnelig vill fjellrein i Europa. Villreinstammene i regionen var tidligere samlet og vandret årlig fra vinterbeita i Rondane over Dovre til kalvingsområdene i Sunndalsfjella. Bebyggelse, veger, jernbane og kraftutbygging har delt områda slik at det nå er begrenset kontakt mellom de ulike stammene.

Villreinen er en viktig del av fjelløkosystemet, sammen med andre arter. Jerven har vært borte fra området, men er nå tilbake. Kongeørn og jaktfalk har vært her hele tiden, og du kan finne rester etter fjellrevhi og hekkeplasser for snøugle.

Hva gjør du om du møter villrein?

Reinen er sårbar for forstyrrelser. På våren og forsommeren har den små kalver og er svekket etter vinteren, og på sensommeren og høsten beiter den for å bygge opp krefter til vinteren. Ser du villrein bør du bruke terreng og vindretning for å holde avstand. Kommer du nærmere enn 500 - 600 meter, vil reinen flykte, og da flykter den opptil 3 - 4 km. I åpent lende kan reinen oppdage deg på lang avstand, med syn, hørsel eller lukt. Bruk de merkede stiene for ikke å stresse villreinen unødig.

FUGLELIV

I de øde fjellområda i nasjonalparken finnes hekkeplasser for rovfugl og ugler, bl.a. kongeørn, jaktfalk og snøugle. Også boltit og fjellerke trives i de karrige fjelltraktene, og er karakteristiske arter for deler av nasjonalparken. Er du heldig kan du også se fjæreplytten på de høyeste toppene.

De få vatna og myrene i nasjonalparken har et rikt fugleliv. Her finner du bl. a. svømmesnipe, småspove, sandlo, rødstilk, bergand, toppand, svartand, sjøorre og lappspurv.

Du kan se trane og myrhauk langs veiene gjennom Grimsdalen og ved Dovrefjell. I gode smågnagerår er jordugle og fjellvåk også vanlig over store deler av nasjonalparken. Hver vår og høst trekker store flokker av kortnebbgås og storskarv over området.

HISTORIE OG KULTURMINNER

6000 år gamle spor etter mennesker

Det er mange kulturminner i Dovre nasjonalpark. De fleste stammer fra den gamle jakt- og fangstkulturen. Store fangstsystemer, oppmurte og jordgravde fangstgroper, bogesteller (der jegeren kunne vente i skjul på byttet) og enkelte steinbuer vitner om omfattende aktivitet. Allerede for 5 – 6000 år siden var det villreinfangst her. Området har også vært mye brukt til beite for sau, ku og hest fra langt tilbake i tid.

I en nasjonalpark er du naturens gjest

- Gå hvor du vil, på beina eller på ski. Alt som har motor er i utgangspunktet forbudt.
- Rast hvor du vil, og overnatt gjerne i telt. Rydd opp etter deg, og ta med søpla hjem.
- Du kan tenne bål, men husk det generelle bålbrenningsforbudet i skogsmark mellom 15. april og 15. september. Vis hensyn når du sanker ved.
- Du kan plukke bær, sopp og vanlige planter til eget bruk. Vis hensyn til kulturminner, vegetasjon og dyreliv. Ta ekstra hensyn i hekke- og yngletida.
- Benytt deg av mulighetene til jakt og fiske. Husk jakt-/fiskekort. Ikke bruk levende fisk som agn. Du må heller ikke ta med deg levende fisk fra ett vassdrag til et annet.
- Du kan ta med deg hund, men husk utvidet båndtvang i perioden 1/3 til 20/8.

